

Faktablad

MSB Forskning

Publ.nr MSB2346 – maj 2024

Civila insatspersoner gör skillnad

Civila insatspersoner (CIP) är civila personer som rekryteras, utbildas och utrustas av kommunal räddningstjänst. Sedan larmas de ut på olika typer av olyckor, som till exempel trafikolyckor, mindre bränder och hjärtstopp.

Forskare har studerat detta konceptet i gles- och landsbygds- samt storstadsmiljö och tagit fram tre modeller som tillsammans kan användas för att stödja nationell spridning av CIP-konceptet.

Resultaten visar att användandet av civila insatspersoner gör skillnad. Vid ett flertal tillfällen har de åkt på hjärtstopp där personen överlevt och de har släckt bränder innan de börjar sprida sig. Analys av händelserapporter visar att CIP åker på de flesta larm de får och utför någon form av uppgift och nytta. De anländer oftast före räddningstjänst och den största faktorn för att fortsätta vara CIP är ett gott samarbete med professionella aktörer. Majoriteten kan också tänka sig att agera i större kriser och som del av ett civilt försvar.

Att vara CIP på landsbygd och i stadsmiljö skiljer sig något men utmaningarna och behoven är ändå likartade. Utmaningarna är organisatoriska som brist på tid och resurser hos räddningstjänst. Det legala innefattar tolkning av lagstiftning, arbetsmiljöansvar och huruvida en CIP kan bli skadeståndsskyldig. Det största utmaningen gäller dock IT-stöd för utlarmning där man i dag har dubbla eller multipla lösningar i omlopp och där flertalet saknar geofencing och centrala funktioner för effektiv utlarmning av CIP.

Det finns även behov en mycket mer optimerad utlarmning med matchning av till exempel kompetens, fysisk kapacitet, utbildning och utrustning mot typ av händelse. Både CIP och räddningstjänst har uttryckt stort behov av nationell koordinering och stöd. MSB och Brandskyddsföreningen har engagerat sig i att utveckla ett sådant stöd, både organisatoriskt och i form av förbättrad utlarmning och en systemportal för koordinering av CIP. Det senare skulle även förbättra möjligheterna att använda CIP:ar i storskaliga kriser.

Civila insatspersoner i räddningsinsatser

Projektet genomfördes av CARER - Centrum för forskning inom respons- och räddningssystem - vid Linköpings universitet.

Projektet är ett av många inom forskningsprogrammet Effektiva Räddningsinsatser på Framtidens Skadeplats. Programmet finansieras av MSB.

För mer information, kontakta projektledare Sofie Pilemalm. sofie.pilemalm@liu.se

Se även www.liu.se/forskning/carer

Ett urval av publikationer:

Pilemalm, S. (2023). Digitalized Co-production of Emergency Response: to make local initiatives national, Proceedings of Ninth International Conference on eDemocracy & eGovernment (ICEDEG), Quito, Ecuador, ICEDEG, IEEE.

Pilemalm, S. (2021). Digitalized Co-production: Using Volunteers as First Responders. Proceedings of Eighth International Conference on eDemocracy and eGovernment (ICEDEG), IEEE.

Pilemalm S. (2022) Hur expanderar vi konceptet civila insatspersoner: Att hantera organisatoriska och IT-relaterade hinder, CARER Rapport 2022:39, Linköping, University Electronic Press.

Åslund, Å, Holm, A (2023) Arbetsmiljöansvar vid frivilligas deltagande i räddningsinsatser. CARER Rapport 2023:44. Linköping: Linköping University Electronic Press, 2023.

Holm, A. (2016) Några ansvarsfrågor avseende aktörer, i synnerhet frivilliga, som deltar i räddningsinsatser. CARER rapport 2016:16, Linköping University Press, Sweden.

Kontakta oss:
Tel: 0771-240 240
registrator@msb.se
www.msb.se

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap